

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ, ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Π.Ε. ΚΑΙ Δ.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΨΟΡΙΑ

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 - Μαρούσι
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr>
Email : spoudonde@minedu.gov.gr
Πληροφορίες : Αγγέλου Ε. (Π.Ε.)
Βάρλα Ά. (Δ.Ε.)
Λυμπεροπούλου Φ. (Ε.Α.Ε.)
Μαραγκού Ο. (Ε.Ε.)
Καραμαλάκου-Λάππα Σ. (ΔΥΠΕΑ)
Θεοδωράκου Β. (Δ.Ε.)
Τηλέφωνο : 210- 3442894(Π.Ε.)
210-3443272 (Δ.Ε.)
210-3442933 (Ε.Α.Ε.)
210-3442212 (Ε.Ε.)
210-3443286 (ΔΥΠΕΑ)
210-3442245 (Δ.Ε.)

Αποστολή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμ. Προτερ.:

Μαρούσι, 30 -10-2024
Αρ. Πρωτ. : Φ16/ 128773/Δ2

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης της χώρας
2. Διευθύνσεις Π.Ε. & Δ.Ε. της χώρας
3. Σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας (μέσω των Δ/σεων Π.Ε. και Δ.Ε. της χώρας)
4. Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών (info@sivitanidios.edu.gr)

ΚΟΙΝ: 1) Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης και Διαθρησκευτικών Σχέσεων-Τμήμα Β'

2) Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος
info@jewishmuseum.gr

ΘΕΜΑ: Ενημέρωση σχετικά με τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος για το σχολικό έτος 2024-25.

Σχετ. έγγραφο: Το με αρ. πρωτ. 123786/Θ2/21-10-2024 έγγραφο της Δ/σης Θρησκευτικής Εκπαίδευσης και Διαθρησκευτικών Σχέσεων του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, σας ενημερώνουμε ότι το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος (ΕΜΕ) στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών του δράσεων, πραγματοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα για το σχολικό έτος 2024-25, τα οποία διεξάγονται δια ζώσης **στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Μουσείου.**

Στόχος των προγραμμάτων είναι η γνωριμία τόσο με τα βασικά λαογραφικά και εθιμοτυπικά στοιχεία της εβραϊκής θρησκείας, όσο και με τα σημαντικά ορόσημα της ιστορίας των Εβραίων της Ελλάδας.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που προσφέρονται είναι τα ακόλουθα:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

• **«Καρυά 1943. Καταναγκαστική εργασία και Ολοκαύτωμα»**

Από τα μέσα Οκτώβρη εγκαινιάζεται στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος καθώς και στο Μουσείο Μπενάκη (Πειραιώς 138) η περιοδική έκθεση: «Καρυά 1943. Καταναγκαστική εργασία και Ολοκαύτωμα» με θέμα την ιστορία της καταναγκαστικής εργασίας των Εβραίων στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής. Σημείο εκκίνησης είναι η μοναδική ιστορική φωτογραφική συλλογή ενός Γερμανού μηχανικού από την περίοδο του πολέμου. Οι φωτογραφίες απεικονίζουν τις εργασίες

που εκτέλεσαν Εβραίοι καταναγκαστικοί εργάτες από τη Θεσσαλονίκη την άνοιξη και το καλοκαίρι του 1943 στον σιδηροδρομικό σταθμό της Καρυάς. Πολλοί από αυτούς πέθαναν στα έργα εξαιτίας των απάνθρωπων συνθηκών, της πείνας και της βίας. Οι επιζώντες εκτοπίστηκαν από τα Ες-Ες τον Αύγουστο του 1943 με την τελευταία αποστολή από τη Θεσσαλονίκη στο Άουσβιτς.

Η περιοδική έκθεση συνοδεύεται από εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε μαθητές/τριες Β΄, Γ΄ Γυμνασίου και μαθητές/τριες Λυκείου.

- **HerStories. Στα βήματα Εβραίων Γυναικών της Ευρώπης**

Μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου στον εκθεσιακό χώρο του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος παρουσιάζεται η περιοδική έκθεση: «HerStories. Στα βήματα Εβραίων Γυναικών της Ευρώπης». Η έκθεση συνοψίζει την πολύπλευρη εβραϊκή ιστορία του 20ού αιώνα στην Ευρώπη, τον ταραγμένο μεσοπόλεμο, το Ολοκαύτωμα και, τέλος, τη μεταπολεμική ανασυγκρότηση, μέσα από τις βιογραφίες επτά Εβραίων γυναικών από τη Γερμανία, την Πολωνία, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ουγγαρία, τη Σλοβακία και την Τσεχία.

Η περιοδική έκθεση συνοδεύεται από εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές/τριες Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου και Λυκείου.

- **Λέξεις και Γράμματα στο Χρόνο**

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι βασισμένο στην έκθεση του Ε.Μ.Ε: «Εβραϊκές Επιγραφές». Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος σχετίζεται με αρχαιολογικές επιγραφές.

Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τη χρήση των αρχαίων επιγραφών στο πλαίσιο του κοινωνικοπολιτισμικού περιβάλλοντός τους, να εξοικειωθούν με υλικά και εργαλεία γραφής που ο άνθρωπος χρησιμοποίησε και χρησιμοποιεί σε διαφορετικές περιστάσεις, να αντιληφθούν την έννοια του συμβόλου, και να αναπτύξουν τις δημιουργικές ικανότητές τους, καλλιεργώντας τις πνευματικές δεξιότητες της ανάλυσης, σύνθεσης και του στοχασμού. Το σύνολο δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού προγράμματος περιλαμβάνει χάρτες, παιχνίδι με κάρτες, παιχνίδι κύβων για παραγωγή λόγου και καλλιτεχνική δραστηριότητα γραφής.

Προτείνεται για μαθητές/τριες Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου.

- **Αυτό θα το θυμάμαι μέχρι να το ξεχάσω**

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι βασισμένο στην έκθεση τέχνης του Ξενή Σαχίνη, καθηγήτη της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με τίτλο «Φυλάκια Μνήμης», η οποία παρουσιάζεται στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, υπό την επιμέλεια του Βίκτωρα Κοέν. Με αφορμή την εικαστική εγκατάσταση στο Μουσείο ερευνούμε την ιστορία του Ολοκαυτώματος εστιάζοντας στα εκθέματα της συλλογής Ολοκαυτώματος (μαρτυρίες, φωτογραφίες έγγραφα, αντικείμενα). Στόχος της εκπαιδευτικής δράσης είναι να συνειδητοποιήσουμε τι σημαίνει για την ανθρωπότητα η διαφύλαξη της συλλογικής μνήμης του Ολοκαυτώματος, να αναλογιστούμε πώς διατήρησαν τη μνήμη του Ολοκαυτώματος οι επιζήσαντες, αλλά και πώς τη μετέφεραν στις επόμενες γενιές, τα παιδιά και τα εγγόνια τους, μέχρι σήμερα, να δούμε πώς συμβάλει η τέχνη στη διατήρηση της μνήμης και τη διαχείριση του τραύματος και να συνειδητοποιήσουμε την προσωπική μας ευθύνη απέναντι στον ρατσισμό και την ξενοφοβία, αλλά και τη σημασία της προσωπικής εμπλοκής για την προαγωγή της κοινωνικής ανεκτικότητας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Προτείνεται για μαθητές/τριες Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΑ ΣΤΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

- **Θεματική: Γνωριμία με την Εβραϊκή Θρησκεία:**

Τα τρία παρακάτω προγράμματα λειτουργούν συνδυαστικά και αποτελούν αφετηρία για μια βασική γνωριμία με την εβραϊκή θρησκεία.

«Συναγωγή»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να γνωρίσουν τα παιδιά τον χώρο προσευχής της εβραϊκής θρησκείας, τα ιερά κείμενα που διαβάζονται στη Συναγωγή, τα έθιμα της λειτουργίας και τα διακοσμητικά θέματα και σύμβολα.

«Εβραϊκές Γιορτές»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η γνωριμία των παιδιών με τις βασικές γιορτές της εβραϊκής θρησκείας, καθώς και με την ευρεία απήχηση του θεσμού των γιορτών σε όλους τους λαούς και όλες τις εποχές. Επίσης, επιδιώκεται να εντοπίσουν κοινά στοιχεία με τις χριστιανικές γιορτές με βάση το ημερολόγιο, τα ήθη και τα έθιμα.

«Κύκλος της Ζωής»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος αυτού είναι η γνωριμία των παιδιών με τα βασικά ήθη και έθιμα που συνδέονται με τα στάδια της ζωής ενός Εβραίου, από τη γέννηση μέχρι τον θάνατο, και η σύγκριση τους με αντίστοιχα έθιμα άλλων θρησκειών.

Προτείνονται για μαθητές/τριες Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού, Α΄ και Β΄ Γυμνασίου.

- **Θεματική: Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων.**

Δύο προγράμματα που φέρνουν σε επαφή τους μαθητές/τριες με κομβικά ζητήματα του Ολοκαυτώματος.

«Ολοκαύτωμα»: Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να γνωρίσουν τα παιδιά τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Μέσα από τα ιστορικά στοιχεία, τις φωτογραφίες και τις μαρτυρίες, μαθαίνουν για την τύχη των Ελλήνων Εβραίων και των άλλων θυμάτων του Ολοκαυτώματος. Σε αυτό το πλαίσιο μπορούν επίσης να συζητήσουν για τη σημασία των ηθικών ζητημάτων που προκύπτουν για τη ζωή μας σήμερα.

Προτείνεται για μαθητές/τριες Γυμνασίου και Λυκείου.

«Κρυμμένα Παιδιά στην Ελλάδα της Κατοχής – Ανθρώπινα Δικαιώματα»:

Στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να προβληματιστούν οι μαθητές/τριες πάνω σε ζητήματα πάντοτε επίκαιρα, όπως η φρίκη του πολέμου, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η έννοια της ταυτότητας, η κοινωνική ανεκτικότητα, το δικαίωμα στη διαφορετικότητα, ο ρατσισμός και η ξενοφοβία. Με αφορμή τις ιστορίες των κρυμμένων παιδιών αναζητούμε ποια ανθρώπινα δικαιώματα καταπατήθηκαν κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, και ερευνούμε κατά πόσο αυτά καταπατούνται σήμερα και επιδιώκουμε να συνειδητοποιήσουμε τους κινδύνους του να παραμένει κάποιος απαθής και αδιάφορος μπροστά στην καταπίεση των άλλων.

Προτείνεται για μαθητές/τριες Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου.

Οι εκπαιδευτικοί, με το πέρας των προγραμμάτων, μπορούν να παραλάβουν επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Η συμμετοχή των σχολείων στα προγράμματα του Μουσείου και το εκπαιδευτικό υλικό παρέχονται δωρεάν.

Για τις εκπαιδευτικές δράσεις του ΕΜΕ, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται από την ιστοσελίδα του ΕΜΕ στο διαδίκτυο: <https://education.jewishmuseum.gr/> καθώς και από τη σελίδα του Μουσείου στο Facebook: <https://www.facebook.com/TheJewishMuseum.gr>. Για πρόσθετες πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής, οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί μπορούν να απευθύνονται στην Υπεύθυνη Εκπαίδευσης ΕΜΕ Οριέττα Τρέβεζα, στο τηλέφωνο 210-3225582, email: otreveza@jewishmuseum.gr

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΔΟΚΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων
4. Γεν. Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
5. Δ/νση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης & Διαθρησκευτικών Σχέσεων
6. Αυτοτελής Δ/νση Ιδιωτικής Εκπ/σης
7. Δ/νση Π.Ο.Δ.Ε.Ε.Μ.Σ.- Τμήμα Σπουδών, Προγραμμάτων, Οργάνωσης και Μαθητικών Θεμάτων
8. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων & Οργάνωσης Π.Ε. - Τμήμα Β΄
9. Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης – Τμήμα Β΄
10. Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης - Τμήμα Β΄
11. Αυτοτελές Τμήμα Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων
12. Δ/νση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας και Καινοτομίας - Τμήμα Α΄
13. Δ/νση Υποστήριξης Προγραμμάτων και Εκπαίδευσης για την Αειφορία – Τμήμα Γ΄
14. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων & Οργάνωσης Δ.Ε. – Τμήμα Β΄

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ